

312
kv/INH

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

200900456-31

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstuen
0301 OSLO

Deres ref.
200900456-26 kv/inh

Vår ref.
09/645

Dato
12.11.2012

Opplandskraft DA - tillatelse til oppgradering av Øvre Vinstra kraftverk i Nord-Fron kommune i Oppland

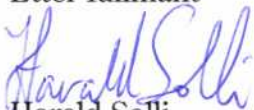
Det vises til NVEs innstilling av 3. september 2010.

Ved kongelig resolusjon av 9. november 2012 er bestemt:

1. I medhold av lov 24. november 2000 nr. 82 om vassdrag og grunnvann § 8 gis Opplandskraft DA tillatelse til å oppgradere Øvre Vinstra kraftverk i Nord-Fron kommune i Oppland.
2. Tillatelsen gis på de vilkår som følger vedlagt Olje-og energidepartementets foredrag av 9.11.2012.

Vedlagt følger kopi av departementets bemerkninger i kongelig resolusjon 9. november 2012. Departementet vil ettersende vilkårene for tillatelsen så snart disse er trykket.

Etter fullmakt

Harald Solli
avdelingsdirektør

Kjell Alstad
avdelingsdirektør

IV Olje-og energidepartementets merknader

Bakgrunn

I departementets vurdering av om konsesjon etter vassdragslovgivningen skal gis, må fordeler og ulemper ved det omsøkte tiltaket veies opp mot hverandre. Bevaring av naturmangfoldet inngår i skjønnsutøvingen ved saksbehandlingen. Dette innebærer at miljøkonsekvensene ved omsøkte tiltak må vurderes i et helhetlig og langsiktig perspektiv, der tiltakets bidrag til den nasjonale satsingen på fornybar energi og hensynet til kraftbalansen avveies mot forringelsen eller tapet i naturmangfoldet.

Prinsippene i naturmangfoldloven (nml.) § 8 – 12 legges til grunn som retningslinjer etter vassdragslovgivningen. Det vises i denne sammenheng til forvaltningsmålene om naturtyper, økosystemer og arter i nml. § 4 – 5. Disse forvaltningsmålene blir iaktatt ved departementets behandling av nåværende søknad.

Opplandskraft DA eier Øvre Vinstra kraftverk. Eierne i Opplandskraft DA er følgende: Oslo Lysverker AS (25%), Eidsiva Vannkraft AS (25%), Lågen og Øvre Glomma Kraftproduksjon AS (25%) og Oppland Energi AS (25%).

Kraftselskapet har søkt om konsesjon etter vannressursloven mv. for oppgradering av Øvre Vinstra kraftverk. Kraftverket ble bygget i 1959 - 60 og har ifølge søker behov for rehabilitering. Kraftverket har i dag en installasjon på 140 MW og en slukeevne på 49 m³/s. Det søkes om å øke installasjonen til 170 MW og slukeevnen til 60 m³/s. Oppgraderingen vil gi en bedre optimalisering av eksisterende kraftverk og en økning i midlere kraftproduksjon på ca. 14 GWh per år. Tiltaket innebærer ingen nye reguleringer eller installasjoner i dagen, men vil medføre noe endrede vannstandsvariasjoner i nærliggende magasiner.

Øvre Vinstra kraftverk ligger ved Slangen i Vinstravassdraget og utnytter vann fra magasinene i Bygdin, Vinsteren, Kaldfjorden, Nedre Heimdalsvatn og Øyangen. Vann fra Kaldfjorden føres over til Øyangen, som er inntaksmagasinet til Øvre Vinstra kraftverk. Herfra går vannet i tunnel ned til kraftverket som ligger i fjell. Kraftverket utnytter en fallhøyde på 330 m og har utløp i Slangen. Slangen drenerer naturlig til Olstappen gjennom Slanganelva. Olstappen er videre inntaksmagasin til Nedre Vinstra kraftverk.

Øvre Vinstra kraftverk er bygget uten særskilt utbyggingstillatelse etter vassdragslovgivningen, men er et tiltak i henhold til reguleringskonsesjonene for magasinene i Vinstravassdraget. Det er Glommens og Laagens Brukseierforening (GLB) som innehar reguleringskonsesjonene, mens det er Opplandskraft DA som eier kraftverket. Kraftlaget Opplandskraft ble ved kronprinsregentens resolusjon av 13. april 1956 gitt tillatelse til å ekspropriere nødvendige fallrettigheter for utbygging av Øvre Vinstra kraftverk etter bestemmelsene i vassdragsloven av 15. mars 1940 nr 3.

NVEs innstilling

NVE påpeker at prosjektet ikke vil endre grensene for høyeste og laveste regulerte vannstand, og at alle vannstandsvariasjoner skal skje innenfor gjeldende manøvreringsreglement. Økt slukeevne gir mulighet til å utnytte magasinene bedre enn det gjøres i dag. Konsekvensene vil bli større vannstandssvingninger på døgn- og ukebasis i Øyangen. Oppgraderingen vil der føre til en økning i vannstandsvariasjonene i forhold til dagens situasjon med maksimal økning i døgndifferansen på 15 cm, og en maksimal økning i ukedifferansen på 22 cm. Oppgraderingen vil ikke få noen virkning på vannstanden i Nedre Heimdalsvatn, Kaldfjorden eller for restvannføringen i utløpselva Hinøgla.

Erosjon er i dag et problem ved flere av magasinene i Vinstravassdraget. Strandsonen har vært utsatt for varierende utvasking og erosjon i over 50 år i forbindelse med eksisterende reguleringer. Graden av erosjon avhenger av løsmassetype, og omfanget av slike skader varierer fra magasin til magasin. Ut fra de forundersøkelser og simuleringer som er utført, kan ikke NVE se at prosjektet skulle medføre vesentlig større erosjonsproblemer utover det som er i dag. NVE har foreslått vilkår som gir hjemmel til å pålegge konsesjonæren å bekoste eller utføre avbøtende tiltak mot erosjonsskader forårsaket av prosjektet.

NVE kan ikke se at forholdene for fisk skulle bli vesentlig forringet i forhold til dagens situasjon, forutsatt at oppgraderingen ikke fører til vesentlige økninger i erosjonsproblemene.

Vannkvaliteten kan påvirkes i noe grad dersom de økte vannstandsvariasjonene fører til økt erosjon. NVE mener at disse eventuelle negative effektene vil være av kortvarig karakter.

Det ligger flere hytter ved magasinene i Øyangen, Kaldfjorden og Olstappen, der båthold er en viktig del av rekreasjonen. Bygdealmeningen viser til dagens problemer med båtferdsel når vannstanden endrer seg raskt gjennom døgnet, og hevder at dette problemet vil øke pga. oppgraderingen av kraftverket. Etter NVEs vurdering vil økningen i vannstandsvariasjonene som følge av prosjektet bli beskjedne, og vil ikke føre til vesentlige endringer for dagens båtbruk.

NVE legger stor vekt på at oppgraderingen av kraftverket vil gi 14 GWh/år ny fornybar energi gjennom en bedre utnyttelse av allerede utbygde fall og etablerte magasiner.

Etter NVEs vurdering er det ikke hjemmel i vannressursloven for å pålegge tiltakshaver vilkår om konsesjonsavgifter.

Etter en helhetsvurdering har NVE kommet til at fordelene ved tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser, jf. lov 24. november 2000 nr. 82 om vassdrag og grunnvann (vannressursloven) § 25. NVE anbefaler at Opplandskraft

DA får tillatelse etter vannressursloven § 8 om å oppgradere Øvre Vinstra kraftverk som omsøkt.

V Olje-og energidepartementets vurdering

Kunnskapsgrunnlaget

I tråd med nml. § 8 første ledd om kunnskapsgrunnlaget, bygger departementet på følgende for sin tilråding:

- NVEs innstilling av 3. september 2010
- Søknaden av 27. januar 2009 fra Opplandskraft DA med tilhørende konsekvensutredninger
- Registreringer i naturbase
- Artsdatabanken

Departementet finner at tiltaket er godt nok opplyst gjennom dette kunnskapsgrunnlaget slik at vedtak kan fattes. Departementet viser til at materialet gir den kunnskap som kreves om arters bestandssituasjon, utbredelse av naturtyper og den økologiske tilstand i området som kan kreves for et tiltak som det omsøkte. Også virkningene av utbyggingen er beskrevet på tilstrekkelig vis.

Virkninger på naturmangfoldet mv.

Verneplaner

Det er ingen del av Vinstravassdraget som inngår i noen verneplan for vassdrag. Nærmeste verneområde er Jotunheimen Nasjonalpark, som grenser inn mot vassdraget i nordvest, og Sanddalstjedn Naturreservat nord for Vinsteren.

Inngrepsfrie naturområder (INON)

Ingen slike områder vil bli berørt av tiltaket.

Hydrologiske virkninger

Flere av høringsinstansene har reist spørsmål om tiltaket vil føre til økte reguleringer eller at vannstandsvariasjonene vil skje oftere. Det er spesielt Øyangen, Slangen/Olstappen og Kaldfjorden som kan bli påvirket.

Departementet vil påpeke at tiltaket ikke vil endre grensene for høyeste (HRV) og laveste regulerte vannstand (LRV), og at alle vannstandsvariasjoner vil ligge innenfor gjeldende manøvreringsreglement. Økt slukeevne gir mulighet til å utnytte magasinene annerledes enn det gjøres i dag, noe som kan føre til større vannstandssvingninger på døgn- og ukesbasis.

Ifølge fagrapporten om simuleringer av vannstanden ved ulike kjøremønstre, vil tiltaket ikke få noen effekt på vannstanden i Nedre Heimdalsvatn eller på restvannføringen i utløpselva Hinøgla.

I Kaldfjorden vil vannstandsvariasjonene bli tilnærmet som før. Flømtapet/overløpet fra Kaldfjorden til Vinstra elv vil bli noe redusert. Det slippes nå en minstevannføring hele året fra Kaldfjorden til Vinstra elv, jf. kgl. res. 12. desember 2008 om reviderte vilkår og manøvreringsreglement for GLB til å regulere Vinstravassdraget.

I Øyangen vil tiltaket føre til noe større døgnvariasjon i vannstand, og større differanse mellom HRV og LRV gjennom en uke. Den maksimale døgnvariasjonen i vannstand vil kunne øke med opptil 15 cm, og differensen mellom HRV og LRV vil kunne øke med 22 cm. Dette innebærer at maksimal vannstandsvariasjon vil øke fra 6 til 21 cm gjennom døgnet, og største differanse mellom HRV og LRV gjennom uken vil øke fra 10 til 32 cm. Gjennomsnittlig døgnvariasjon gjennom uken vil være på 15 cm ved kjøring av moderat last. Den største variasjonen vil skje om vinteren.

I Slangen vil det også bli større variasjon av vannstanden. Døgnvariasjonen vil kunne øke med maksimalt 21 cm, og gjennom uken med inntil 13 cm. Her vil de største variasjonene i vannstanden inntreffe om sommeren og høsten.

I Olstappen vil vannstandsvariasjonen bli redusert både gjennom døgnet og uken. Den maksimale døgnvariasjonen vil bli redusert med inntil 34 cm, og differansen mellom HRV og LRV gjennom uken vil bli redusert med inntil 62 cm Disse endringene skjer om vinteren, i de øvrige årstidene er forskjellene lavere.

Nedtappingshastigheten har betydning for erosjon. Den maksimale hastigheten vil i liten grad bli påvirket av tiltaket. I Øyangen vil nedtappingshastigheten øke fra 1-4 cm pr. time til 2-5 cm pr. time. I Olstappen forblir hastigheten uendret med 1-7 cm pr. time.

Departementet vil påpeke at samtlige nevnte verdier er basert på maksimalverdier, og at det normalt vil være mindre variasjoner i vannstanden.

De oppgitte vannstandsvariasjoner er basert på simuleringer med en konseptmodell utviklet av Multiconsult, med forventet kjøring av Øvre og Nedre Vinstra kraftverk, tapping av overforliggende magasiner, lokaltilsig mv. Simuleringene er basert på kjøreeksampler for Øvre Vinstra kraftverk, og er kun et utvalg av mange kjøremønstre. NVE mener likevel at simuleringene gir et godt bilde av forventet variasjon i vannstandene etter at oppgraderingen er gjennomført. Departementet slutter seg til NVEs vurdering av dette spørsmål.

Vannkvalitet, vannforsynings-og resipientinteresser

Vannkvaliteten i Vinstravassdraget er generelt god. Økte variasjoner i vannstanden kan medføre økt erosjon, som igjen kan påvirke vannkvaliteten negativt. NVE mener de eventuelle negative effektene vil være av kortvarig karakter. Departementet deler NVEs syn.

Erosjon

Erosjon er et problem ved flere av magasinene i Vinstravassdraget. Strandsonen har vært utsatt for varierende utvasking og erosjon siden reguleringsmagasinene ble etablert for ca. 50 år siden. Graden av erosjon avhenger av løsmassetypene, og omfanget av slike skader varierer fra magasin til magasin.

I Kaldfjorden er det ikke forventet noen særlige erosjonsproblemer.

I utgangspunktet er det heller ikke i Øyangen forventet noen store erosjonsproblemer, men dette vil avhenge av hvordan kraftverket kjøres. Dersom vannstanden oftere blir liggende lavere enn normalt, kan det oppstå blakking av vannet i en kortere periode.

I Slangen/Slangnelva vil den økte vanntilførselen føre til oppstuvning, nye vanddekkede arealer og erosjon på elvekanten. Det er mulig med avbøtende tiltak som utvidelse av elvetverrsnittet, og mudring om nødvendig.

Strandsonen rundt Olstappen har vært utsatt for kraftig erosjon i mange år pga. glasifluviale avsetninger. Tiltaket vil føre til noe mindre døgnvariasjoner i vannstanden, slik at det her ikke vil oppstå ytterligere erosjon på grunn av tiltaket, snarere tvert om.

NVE kan ikke se at tiltaket vil føre til en vesentlig økning av erosjonsproblemene. NVE har foreslått at det kan settes konsesjonsvilkår om avbøtende tiltak. NVE presiserer at det må skilles mellom erosjonsproblemer forårsaket av GLBs eksisterende reguleringer, og erosjon som følge av omsøkte tiltak. Olje- og energidepartementet slutter seg til NVEs vurdering.

Flora og fauna

Området rundt Vinstravassdraget har store biologiske kvaliteter. Ifølge Naturbase er det registrert viktige beite- og leveområder for elg, rådyr, lirype samt for mange arter våtmarks- og vannfugler. Videre er det mange trekkveier for elg gjennom området.

Vinstergjelet er registrert som en viktig nasjonal/regional naturtype. Det dreier seg om et ca. 3 km langt elvegjel i nedre del av Vinstra elv, før den renner ut i Slangnelva. Det er også registrert artsrik beitemark langs innløpselva til Slangen, som antagelig har vært en del av et større område med beitevoller langs elva.

Tiltaket vil ikke berøre noe av nevnte flora og fauna, fordi ingen nye arealer vil bli neddemt ved tiltaket, samtidig som vannstandsvariasjonene ikke vil overstige dagens fastsatte HRV.

Fisk og ferskvannsbiologi

Fiskebestanden i Vinstravassdraget er allerede sterkt påvirket av vassdragsreguleringene. Tiltaket vil ikke påvirke forholdene for fisk i Kaldfjorden eller i Olstappen. I Øyangen kan produksjonen av næringsdyr bli påvirket negativt.

Det antas at tiltaket vil ha marginale negative virkninger på fisk og næringsdyr. Heller ikke stranding av fisk ved økt nedtappingshastighet av magasinene antas å bli noe problem. Det kan om nødvendig pålegges avbøtende tiltak med hjemmel i vilkårene.

Landskap

Det er ikke registrert nasjonalt/regionalt viktige kulturlandskap i området.

Landskapet i tiltaksområdet er preget av eksisterende reguleringer med erosjonssoner mellom HRV og LRV i magasinene, og liten eller ingen vannføring i Hinøglå, Hølsa og Vinstra elv. Tiltaket vil i liten grad påvirke dette landskapsbildet, fordi endringene i vannstandsvariasjonene vil skje innenfor gjeldende erosjonssoner. Flomtapet til Hinøglå vil ikke bli påvirket. Det unntaksvis vanntapet til Hølsa vil fortsette som før.

Flomtapet fra Kaldfjorden til Vinstra elv vil bli noe redusert. Her vil det totalt sett bli en landskapsmessig forbedring pga. at GLB er pålagt slipp av minstevann i forbindelse med revisjon av vilkårene for reguleringskonsesjonene for vassdraget, jf. kgl. res. 12. desember 2008.

Reindrift

Vågå Tamreinlag har rein på beite langs vassdraget. I anleggsperioden vil trafikken på veien til og fra Øvre Vinstra kraftverk øke og føre til noe økt forstyrrelse. Reindriften vil ikke bli påvirket av tiltaket etter at anleggsperioden er avsluttet.

Landbruk

I det berørte området er landbruksvirksomheten knyttet til utmarksaktiviteter og seterdrift. Langs store deler av de regulerte magasinene er husdyrbeitene spesielt gode og arealene er viktig for seterdriften og landbruket i berørte kommuner. Landbruksvirksomheten er meget viktig for de landskapsmessige kvalitetene i områdene langs de berørte magasinene.

Landbruket vil ikke bli påvirket av tiltaket.

Kulturminner

Kulturminnemyndighetene uttaler at kulturminnene langs Vinstravassdraget har nasjonal interesse. Det ble ikke foretatt noen arkeologiske undersøkelser i forkant av de eksisterende reguleringer. I etterkant er det foretatt spredte befaringer og registreringer. Det er funnet både automatisk fredete og nyere tids kulturminner. Tiltaket vil ikke påvirke kulturminner utover det som allerede har skjedd ved de eksisterende inngrep. GLB har i forbindelse med revisjon av vilkårene for reguleringskonsesjonene blitt pålagt vilkår til kulturminnevern i vassdraget, jf. kgl. res. 12. desember 2008.

Brukerinteresser

Vinstravassdraget ligger i et populært fjellområde med betydelige brukerinteresser knyttet til jakt, fiske ski-og turgåing.

Det er flere hytter ved Øyangen, Kaldfjorden og Olstappen, hvor båthold inngår som en viktig del av rekreasjonsaktivitetene. Det er i dag problemer med båtferdsel når vannstanden endrer seg raskt gjennom døgnet, og det hevdes at dette problemet vil øke som følge av oppgraderingen av kraftverket. NVE peker på at dette er ulemper som følger av eksisterende reguleringer i vassdraget. Økte vannstandsvariasjoner som følge av omsøkte tiltak er etter NVEs vurdering av beskjedent omfang, og vil ikke medføre vesentlige konsekvenser for båtbruken utover dagens situasjon. Departementet slutter seg til NVEs vurdering av spørsmålet.

Nettilknytning

Det er ikke nødvendig å bygge noen kraftledning som følge av tiltaket.

Departementets oppsummering og konklusjon

Departementet har foretatt en nøye vurdering av den samlede belastning på økosystemet i tråd med nml. § 10 både knyttet til omsøkte tiltak og for andre eksisterende og mulig fremtidige tiltak.

I departementets vurdering av om konsesjon skal gis etter vassdragslovgivningen må fordelene og ulempene ved de omsøkte tiltak veies opp mot hverandre. Ivaretagelse av naturmangfoldet er et tilleggshensyn i skjønnsutøvingen ved saksbehandlingen etter vassdragslovgivningen. Det innebærer at søknaden om oppgradering av Øvre Vinstra kraftverk og miljøkonsekvensene av dette tiltaket skal vurderes i et helhetlig og langsiktig perspektiv, der tiltakets bidrag til den nasjonale satsingen på fornybar energi og hensynet til kraftforsyningsikkerheten og tapet av forringelsen av naturmangfoldet på sikt avveies.

Etter departementets vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger vedtaket kan ha for naturmiljøet.

Med de avbøtende tiltak som kan fastsettes i henhold til konsesjonsvilkårene, finner departementet at de negative konsekvensene for natur, landskap og miljø ikke er til hinder for at det gis tillatelse til omsøkte tiltak.

Når det gjelder prinsippet om at tiltakshaver skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket forårsaker, viser departementet til konsesjonens standardvilkår om naturforvaltning og merknader til disse.

Departementet har tatt utgangspunkt i driftsmetoder, teknikker og lokalisering som ut fra en samlet vurdering og avveining av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold gir de beste samfunnsmessige resultater.

Etter en helhetsvurdering er departementet kommet til at fordelene ved tiltaket er større enn ulempene for allmenne interesser, jf. vannressursloven § 8 og § 25.

Departementets merknader til vilkårene:

Oppgraderingen av kraftverket vil øke den årlige kraftproduksjonen med mindre enn 40 GWh. Det er derfor ikke hjemmel for vilkår om konsesjonsavgifter, jf. vannressursloven § 19, andre ledd.

Post 1 – Reguleringsgrenser og vannslipping

Det er regulanten GLB som er underlagt gjeldende manøvreringsreglement for reguleringen av magasinene i Vinstravassdraget. Opplandskraft DAs kjøring av Øvre Vinstra kraftverk må til enhver tid utføres slik at gjeldende reglement blir overholdt.

Etter NVEs vurdering er vannstandsvariasjonene som oppstår som følge av tiltaket ikke så omfattende at det nå er behov for å tallfeste disse i et reglement. Konsesjonsvilkårene kan revideres samtidig med gjeldende reguleringskonsesjoner og manøvreringsreglement for GLB, jf. post 14 nedenfor. På dette tidspunktet har en høstet erfaring med driften av kraftverket og kan om nødvendig foreta slik revisjon.

Olje-og energidepartementet slutter seg til NVEs vurdering.

Post 2 – Bortfall av konsesjon

Konsesjonen faller bort hvis ikke arbeidet er satt i gang senest 5 år fra konsesjonens dato og fullføres innen ytterligere 5 år. NVE kan forlenge fristen med inntil 5 nye år.

Post 4 – Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn mv.

NVE vil stå for godkjenning av detaljplaner for utbyggingen.

Post 5 – Naturforvaltning

NVE har foreslått standardvilkår for naturforvaltning. Olje-og energidepartementet slutter seg til dette. Eventuelle pålegg må være knyttet til skader forårsaket av oppgraderingen av kraftverket, og være adekvate hensett til tiltakets størrelse og virkninger.

Post 6 – Automatisk fredete kulturminner

Departementet vil påpeke tiltakshavers aktsomhets-og meldeplikt under anleggsperioden, jf. kulturminnelovens bestemmelser.

Post 7 – Forurensning mv.

Vilkåret omfatter driftsperioden. For anleggsperioden må tiltakshaver søke fylkesmannen i Oppland om særskilt utslippstillatelse.

Post 9 – Terskler mv.

Det er her hjemmel for å pålegge konsesjonæren å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak dersom det skulle vise seg nødvendig.

Post 14 – Revisjon av vilkår

NVE har foreslått standardvilkår for revisjon av konsesjonsvilkår. NVE har funnet det hensiktsmessig at tidspunktet for revisjon skal være identisk med tidspunktet for revisjon av GLBs reguleringskonsesjoner. Dette innebærer at første revisjonstidspunkt blir 30 år regnet fra 12.12.2008, og deretter revisjon hvert 30. år.

Departementet finner at tiltaket med oppgradering av kraftverket står i så nær sammenheng med reguleringsstillatelsen i vassdraget at det er rett med et slikt revisjonsvilkår i denne spesielle saken. Departementet slutter seg til NVEs forslag til revisjonsvilkår.

Vannforskriften

Etter vannforskriften § 12 kan nye fysiske inngrep gjennomføres i en vannforekomst selv om miljøtilstanden svekkes dersom:

- alle praktiske gjennomførbare tiltak settes inn for å begrense negativ utvikling i tilstanden, jf. annet ledd litra a
- samfunnsnyttene av de inngrepene er større enn tapet av miljøkvalitet, og hensikten med de nye inngrepene er større enn miljøtapene, jf. annet ledd litra b

og

- hensikten med de nye inngrepene kan på grunn av manglende teknisk gjennomførbarhet eller uforholdsmessig store kostnader, ikke med rimelighet oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre, jf. annet ledd litra c.

Departementet viser til den foretatte gjennomgang og vurdering av de negative konsekvenser for natur, miljø og landskap. Med de avbøtende tiltak som konsesjonsvilkårene legger opp til, er de negative konsekvensene ikke til hinder for gjennomføring.

Formålet med oppgraderingen av kraftverket er å øke produksjonen av fornybar elektrisitet, og departementet bemerker at den beskrevne forringelsen av naturmangfoldet på sikt som følge av inngrepene må ses i sammenheng med dette formålet. Ny regulerbar vannkraft har en særlig høy verdi, fordi innslag av stadig større andel uregulert kraftproduksjon ikke gir samme handlingsrom som er avgjørende for utnyttelsen av energiresursene fremover. Regulerbar kraft kan ikke innvinnes med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre.

Samfunnsnyttene av tiltaket må anses som betydelig. Departementet finner at vilkårene etter vannforskriften § 12 er oppfylt.

Olje- og energidepartementet

Tilråd:

1. I medhold av lov av 24. november 2000 nr. 82 om vassdrag og grunnvann § 8 gis Opplandskraft DA tillatelse til å oppgradere Øvre Vinstra kraftverk i Nord-Fron kommune i Oppland.
2. Tillatelsen gis på de vilkår som følger vedlagt Olje-og energidepartementets foredrag av xxxx 2012.

Forslag til
vilkår for tillatelse etter vannressursloven § 8 for
Opplandskraft DA
til oppgradering av
Øvre Vinstra kraftverk
i Nord-Fron kommune, Oppland fylke

1

(Reguleringsgrenser og vannslipping.)

Kjøring av kraftstasjonen og manøvrering av magasinene skal skje i hht. gjeldende vilkår og manøvreringsreglement for magasinene i Vinstravassdraget gitt ved kgl. res. av 12.12.2008.

2

(Bortfall av konsesjon)

Konsesjonen faller bort hvis ikke arbeidet er satt i gang senest fem år fra konsesjonens dato og fullføres innen ytterligere fem år jf. vannressursloven § 19 og vassdragsreguleringsloven § 12 nr. 1 tredje ledd. Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) kan forlenge fristen med inntil fem nye år. I fristene regnes ikke den tid som på grunn av særlige forhold (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

3

(Konsesjonærs ansvar ved anlegg/drift m.v.)

Konsesjonæren plikter å påse at han selv, hans kontraktører og andre som har med anleggsarbeidet og kraftverksdriften å gjøre, unngår ødeleggelse av naturforekomster, landskapsområder, fornminner m.v., når dette er ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart. Dersom slike ødeleggelser ikke kan unngås, skal rette myndigheter underrettes i god tid på forhånd.

4

(Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.)

Godkjenning av planer og tilsyn med utførelse og senere vedlikehold og drift av anlegg og tiltak som omfattes av denne post er tillagt NVE. Utgiftene forbundet med dette dekkes av konsesjonæren.

Konsesjonæren plikter å legge fram for NVE detaljerte planer med nødvendige opplysninger, beregninger og kostnadsoverslag for reguleringsanleggene. Arbeidet kan ikke settes igang for planene er godkjent. Anleggene skal utføres solid, minst mulig skjemmende og skal til enhver tid holdes i full driftsmessig stand.

Konsesjonæren plikter å planlegge, utføre og vedlikeholde hoved- og hjelpeanlegg slik at det økologiske og landskapsarkitektoniske resultat blir best mulig.

Kommunen skal ha anledning til å uttale seg om planene for anleggsveger, massetak og plassering av overskuddsmasser.

Konsesjonæren plikter å skaffe seg varig råderett over tipper og andre områder som trengs

for å gjennomføre pålegg som blir gitt i forbindelse med denne post.

Konsesjonæren plikter å foreta en forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest 2 år etter at vedkommende anlegg eller del av anlegg er satt i drift.

Hjelpeanlegg kan pålegges planlagt slik at de senere blir til varig nytte for allmennheten dersom det kan skje uten uforholdsmessig utgift eller ulempe for anlegget.

Ansvar for hjelpeanlegg kan ikke overdras til andre uten NVEs samtykke.

NVE kan gi pålegg om nærmere gjennomføring av plikter i henhold til denne posten.

5

(Naturforvaltning)

I

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av Fylkesmannen

- a. å sørge for at forholdene i vassdraget er slik at de stedege fiskestammene i størst mulig grad opprettholder naturlig reproduksjon og produksjon, og at de naturlige livsbetingelsene for fisk og øvrige naturlig forekommende plante- og dyrepopulasjoner forringes minst mulig,
- b. å kompensere for skader på den naturlige rekruttering av fiskestammene ved tiltak,
- c. å sørge for at fiskens vandringsmuligheter i vassdraget opprettholdes og at overføringer utformes slik at tap av fisk reduseres,
- d. å sørge for at fiskemulighetene i størst mulig grad opprettholdes.

II

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av Fylkesmannen å sørge for at forholdene for plante- og dyrelivet i området som direkte eller indirekte berøres av utbyggingen forringes minst mulig og om nødvendig utføre kompensierende tiltak.

III

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av Fylkesmannen å sørge for at friluftslivets bruks- og opplevelsesverdier i området som berøres direkte eller indirekte av anleggsarbeid og ev. regulering tas vare på i størst mulig grad. Om nødvendig må det utføres kompensierende tiltak og tilretteleggingstiltak.

IV

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av Fylkesmannen å bekoste

naturvitenskapelige undersøkelser samt friluftslivsundersøkelser i de områdene som berøres av utbyggingen. Dette kan være arkiveringsundersøkelser. Konesjonæren kan også tilpliktes å delta i fellesfinansiering av større undersøkelser som omfatter områdene som direkte eller indirekte berøres av utbyggingen.

V

Alle utgifter forbundet med kontroll og tilsyn med overholdelsen av ovenstående vilkår eller pålegg gitt med hjemmel i disse vilkår, dekkes av konesjonæren.

6

(Automatisk fredete kulturminner)

Konesjonæren plikter i god tid for anleggsstart å undersøke om tiltaket berører automatisk fredede kulturminner etter lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner § 9. Viser det seg at tiltaket kan være egnet til å skade, ødelegge, flytte, forandre, skjule eller på annen måte utilbørlig skjemme automatisk fredede kulturminner, plikter konesjonæren å søke om dispensasjon fra den automatiske fredningen etter kulturminneloven § 8 første ledd, jf. §§ 3 og 4.

Viser det seg i anleggs- eller driftsfasen at tiltaket kan være egnet til å skade, ødelegge, flytte, forandre, skjule eller på annen måte utilbørlig skjemme automatisk fredete kulturminner som hittil ikke har vært kjent, skal melding om dette sendes fylkeskommunens kulturminneforvaltning med det samme og arbeidet stanses i den utstrekning tiltaket kan berøre kulturminnet, jf. lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner § 8 annet ledd, jf. §§ 3 og 4.

7

(Forurensning m.v.)

Konesjonæren plikter etter fylkesmannens nærmere bestemmelse å utføre eller bekoste tiltak som i forbindelse med reguleringen er påkrevet av hensyn til forurensningsforholdene i vassdraget.

8

(Ferdsløp m.v.)

Konesjonæren plikter å erstatte utgifter til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, bruer og kaier, hvis disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede, samt erstatningens størrelse ved skjønn på konesjonærens bekostning. Veger, bruer og kaier som konesjonæren bygger, skal kunne benyttes av allmennheten, med mindre Olje- og energidepartementet treffer annen bestemmelse.

Konesjonæren plikter i nødvendig utstrekning å legge om turiststier og klopper som er i jevnlig bruk og som vil bli neddemmet eller på annen måte ødelagt/utligningsgjengelige.

9

(Terskler m.v.)

I de deler av vassdraget hvor inngrepene medfører vesentlige endringer i vannføring eller vannstand, kan Olje- og energidepartementet

pålegge konesjonæren å bygge terskler, foreta biotopjusterende tiltak, elvekorreksjoner, opprensninger m.v. for å redusere skadevirkninger.

Dersom inngrepene forårsaker erosjonsskader, fare for ras eller oversvømmelse, eller øker sannsynligheten for at slike skader vil inntreffe, kan Olje- og energidepartementet pålegge konesjonæren å bekoste sikringsarbeider eller delta med en del av utgiftene forbundet med dette.

Arbeidene skal påbegynnes straks detaljene er fastlagt og må gjennomføres så snart som mulig.

Terskelpålegget vil bygge på en samlet plan som ivaretar både private og allmenne interesser i vassdraget. Utarbeidelse av pålegget samt tilsyn med utførelse og senere vedlikehold er tillagt NVE. Utgiftene forbundet med tilsynet dekkes av konesjonæren.

10

(Hydrologiske observasjoner, kart m.v.)

Konesjonæren skal etter nærmere bestemmelse av Olje- og energidepartementet utføre de hydrologiske observasjoner som er nødvendige for å ivareta det offentlige interesser og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige.

De tillatte reguleringsgrenser markeres ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle kart som konesjonæren måtte la oppta i anledning av anleggene, skal sendes Statens kartverk med opplysning om hvordan målingene er utført.

11

(Etterundersøkelser)

Konesjonæren kan pålegges å utføre og bekoste etterundersøkelser av reguleringens virkninger for berørte interesser. Undersøkelserapportene med tilhørende materiale skal stilles til rådighet for det offentlige. Olje- og energidepartementet kan treffe nærmere bestemmelser om hvilke undersøkelser som skal foretas og hvem som skal utføre dem.

12

(Luftovermetning)

Konesjonæren plikter i samråd med NVE å utføre anlegget slik at mulighetene for luftovermetning i magasiner, åpne vannveger og i avløp til elv, vann eller sjø blir minst mulig. Skulle det likevel vise seg ved anleggets senere drift at luftovermetning forekommer i skadelig omfang, kan konesjonæren etter nærmere bestemmelse av Olje- og energidepartementet bli pålagt å bekoste tiltak for å forhindre eller redusere problemene, herunder forsøk med hel eller delvis avstengning av anlegget for å lokalisere årsaken.

13

(Kontroll med overholdelsen av vilkårene)

Konesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av Olje- og energidepartementet til kontroll med overholdelsen av de oppstilte vilkår. Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av

konsesjonæren etter nærmere regler som fastsettes av Olje- og energidepartementet.

For å sikre at vedtak i medhold av vannressursloven blir gjennomført, kan den ansvarlige pålegges tvangsmulkt til staten, jf. vannressursloven § 60. Pålegg om mulkt er tvangsgrunnlag for utlegg. Når et rettstridig forhold er konstatert kan det gis pålegg om retting og om nødvendig pålegges stans i pågående virksomhet, jf. vannressursloven § 59.

Overskrides konsesjon eller konsesjonsvilkårene eller pålegg fastsatt med hjemmel i vannressursloven kan det ilegges

overtredelsesgebyr, eller straff med bøter eller fengsel inntil tre måneder, jf. vannressursloven §§ 60a og 63 første ledd bokstav c.

14

(Revisjon av vilkår)

Vilkårene for konsesjonen kan tas opp til alminnelig revisjon samtidig med gjeldende vilkår og manøvreringsreglement for magasinene i Vinstravassdraget gitt ved kgl. res. av 12.12.2008. Det vil si første gang etter 12.12.2038, deretter hvert 30. år.